

Обґрунтування розроблення національного стандарту, гармонізованого із стандартом NSQ-100 Ядерна безпека і система менеджменту якості - Вимоги.

Виходячи з курсу на інтеграційні процеси, одним з основних завдань технічного регулювання в сфері використання ядерної енергії України є розроблення і введення в дію гармонізованих стандартів, адаптованих до вимог європейського законодавства, стандартів МАГАТЕ з безпеки та документів інших міжнародних організацій.

Аналіз міжнародної практики в сфері атомної промисловості в частині стандартів по системах менеджменту, а також аналіз стандартів за оцінкою відповідності показує, що вимоги стандартів серії ISO 9000 недостатні для забезпечення якості в ядерній енергетиці, повинні враховувати особливості галузі та можуть істотно відрізнятися від вимог, які пред'являються до інших галузей промисловості (загальні напрями промисловості).

Стандарт NSQ-100, розроблений Асоціацією стандартів з якості в ядерній енергетиці (Nuclear Quality Standard Association – NQSA) * прийнятий за основу для розроблення національного гармонізованого стандарту (ДСТУ) з наступних причин:

1. Діючий національний стандарт ДСТУ ISO 9001-2009 «Систем управління якістю. Вимоги» не враховує додаткові вимоги останніх (2012 р.) нормативно-правових вимог у сфері використання ядерної енергії, таких як НП 306.1.190-2012 «Загальні вимоги до системи управління в сфері використання ядерної енергії»; НП 306.1.182-2012 «Вимоги до системи управління діяльністю експлуатуючої організації (оператора)»;

2. Міжнародна організація з стандартизації ISO прийняла рішення щодо розроблення в 2015-2016 рр. на основі стандарту NSQ-100 аналогічного міжнародного стандарту, застосування якого на ринку виробництва продукції атомно-енергетичного машинобудування надалі супроводжуватиметься сертифікацією відповідності систем менеджменту якості виробників. У зв'язку з цим, перспективи входження в міжнародний ринок виробництва такого устаткування для українських виробників визначатимуться, у тому числі, наявністю сертифікованої системи якості, що відповідає міжнародному стандарту.

3 Вимоги стандарту NSQ-100 повністю враховують вимоги міжнародного стандарту ISO 9001-2008 «Системи управління якістю. Вимоги», що дозволяє національним виробникам, які впровадили стандарт у свою діяльність, при мінімальному доопрацюванні системи якості забезпечити виконання додаткових вимог, визначених рекомендаціями міжнародної організації МАГАТЕ в стандарті безпеки GS-R-3 (Система менеджменту об'єктів і робіт – Вимоги безпеки). В цілому, реалізація вимог такого стандарту організаціями дозволить створити і підтримувати інтегровану систему менеджменту, що відповідає національним вимогам ISO 9001 та IAEA GS-R-3.

Цілями впровадження стандарту є:

- досягнення високого рівня якості продукції, послуг в сфері використання ядерної енергії України, конкурентоспроможності національних виробників на міжнародних ринках;

- забезпечення гармонізованих з міжнародними вимогами підходів до забезпечення якості в усіх процесах проектування, конструювання, виготовлення устаткування АЕС, проведення робіт і надання послуг на етапах будівництва та експлуатації АЕС;

- застосування міжнародної практики формування контрактних вимог Замовників (експлуатуючих організацій) до контрактних умов постачання продукції, робіт, послуг в

частині забезпечення рівня якості, що відповідає вимогам міжнародних стандартів, національним нормам, правилам і регламентам.

Стандарт ДСТУ, що розробляється, як і стандарт NSQ-100 призначається для подальшої добровільної сертифікації СУЯ організацій, що поставляють продукцію та послуги для атомної промисловості, на відповідність вимогам ISO 9001 і МАГАТЕ GS-R-3 (Система менеджменту об'єктів і робіт – Вимоги безпеки).

Надалі, міжнародною організацією ISO планується розроблення стандартів :

- Керівництво для інтегрованої системи менеджменту відповідно до ISO 9001 і GS-R-3 (ISO/AWI 19443);
- Додаткові вимоги до сертифікації та оцінки відповідності, що відповідають потребам атомної промисловості.